

Kisvállalkozások könyvvizsgálati sajátosságai

DR. KÁNTOR BÉLA

Mi a kisvállalkozás?

Kisvállalkozás kategória

Kizárólag mennyiségi adatok alapján nem lehet definiálni pl. 100 MFt árbevétel alatt ...

Jogi előírások, mennyiségi adatok adhatók nem könyvvizsgálati megközelítések céljából

KKV-k szabályozása a magyar jogrendben

2004. évi XXXIV törvény

- Kkv jellemzői:
 - Létszám < 250 fő
 - Nettó árbevétel max 50 millió EUR (kb15 Mrd HUF)
 - Mérlegfőösszeg max 43 millió EUR (kb 12,6 Mrd HUF)
- Kisvállalkozás
 - Létszám < 50 fő
 - Nettó árbevétel, vagy mérlegfőösszeg max 10 millió EUR (kb 3 Mrd HUF)
- Mikro vállalkozás
 - Létszám < 10 fő
 - Nettó árbevétel, vagy mérlegfőösszeg max 2 millió EUR (kb 0,6 Mrd HUF)

Kisvállalkozás beszámolója az Európai Unió jogrendjében

Szabályozás a 4-es számveteli irányelv szerint

- a három kritérium (árbevétel, mérlegfőösszeg, foglalkoztatottak) közül kettő teljesül
- értékek 5 évente valorizálva

Egyszerűsített beszámolás és könyvvizsgálat alóli mentesítés lehetősége

Kisvállalkozások könyvvizsgálati szabályozása

Globális standardalkotó (IFAC):

- külön standard nincs, 2009-től az egyes standardok utalnak a sajátos elvárásokra, ahol indokolt
- állásfoglalás volt (2005) – még elérhető, használható

Nemzeti módszertanok léteznek

Magyarországon sincs jogszabály vagy standard a kisvállalkozások könyvvizsgálatáról,

A könyvvizsgálat kicsinél és nagynál ugyanaz, azonban a módszer egyszerűsíthető

Kisvállalkozások jellemzői

Közös jellemzők:

- tulajdonlás/vezetés kevés személy kezében összpontosul
- gyakran a tulajdonos a vezető (összefonódás)
- kis számú bevételi forrás jellemző, termékek, szolgáltatások köre korlátozott számú
- nem túl részletes könyvvezetés, kevés (egyetlen) személy foglalkoztatása
- korlátozott, vagy hiányzó belső ellenőrzés

Tulajdonlás és vezetés koncentrációja

Kevés tulajdonos

Gyakran a tulajdonos az ügyvezető

közvetlen ellenőrzés, de nagyobb csalási kockázat

Kis számú bevételi forrás

Termékek, szolgáltatások köre korlátozott
Működés általában egy helyre korlátozódik

megismerés könnyebb, az elemzések egyszerűbbek a számviteli sokaság kis mérete miatt

Nem túl részletes könyvvezetés

Egyszerűsítés a törvényes előírások szerint („egyszerűsített” beszámolás)

A nyilvántartások nem túl részletesek (kockázati tényező)

Személyi számítógépek, saját szoftverek alkalmazása (kockázati tényező)

Kis számú vagy egyetlen személy alkalmazása a könyvvezetésben (kockázati tényező)

A belső ellenőrzés sajátosságai

Alacsony szintű feladatmegosztás

Korlátozott belső ellenőrzés

Átfogó ellenőrzési rendszer kiépítése nem gazdaságos, vagy értelmetlen

Tulajdonos/vezető szerepe meghatározó

Tulajdonos/vezető kikerülheti, irányíthatja az ellenőrzést

szakmai szkepticizmus

A kisvállalkozások kockázatai

Összefonódás a személyes és az üzleti érdekek között

Érdekeltség a nagyobb eredményben, vagy az eredmény eltitkolásában

Évvége körüli szokatlan tranzakciók

Kapcsolt felekkel folytatott szokatlan tranzakciók

Tulajdonos/vezető kirívó életstílusa

Kisvállalkozások könyvvizsgálata

Eltérő megközelítést igényel

A kisvállalkozásokat jellemzően kis könyvvizsgáló cégek, vagy magánszemély könyvvizsgálók vizsgálják

Speciális állásfoglalásnak, módszertannak van létjogosultsága

Könyvvizsgálók segítséget igényelnek az egyszerűsítéshez (példák, megoldások)

Könyvvizgálat folyamata a Kkv-nél

Ügyfél megismerése	Kontrollok tesztelése (ha akarunk és tudunk támaszkodni azokra)
Belső ellenőrzési rendszer	Alapvető eljárások
Ügyfél elfogadás, megtartás	Tesztek kiterjesztése
Kockázatbecslés	Elvégzett munka dokumentálása
Lényeges hibás állítás kockázatának becslése	Vezetés nyilatkozatai
Üzleti kockázat	Bizonyítékok értékelése
Csalási kockázat	Kommunikálás az irányítással megbízottakkal
Jelentős kérdések	Könyvvizsgálói jelentés
Részletes könyvvizgálati terv	
Lényegesség	

Kockázatbecslés folyamata a Kkv-k könyvvizgálatánál

Megismerés

- a hibák, pontatlanságok valószínűsége
- sérülékeny, manipulálható területek
- belső ellenőrzés gyengeségei

A következő évben a dokumentáció frissíthető

Az információhoz nem elég csak a tulajdonos/vezető és a könyvelő kikérdezése

Az ellenőrzési kockázat jellemzően magas, elsődleges az eredendő kockázat azonosítása

Speciális előírások a standardokban

Megjegyezés a könyvvizgálati megbízások feltételeiről (210)

- tulajdonos/vezető gyakran nincs tisztában a felelősségével (főleg külső könyvelő alkalmazásakor)

A pénzügyi kimutatások könyvvizgálatának minőség ellenőrzése(220)

- a megbízáshoz kapcsolódó minőség-ellenőrzésre (ami a tőzsdei cégeknél kötelező) ritkán van szükség

Speciális előírások a standardokban

Könyvvizgálati dokumentáció (230)

- kevésbé terjedelmes (ha a könyvvizsgáló egyedül dolgozik, nem kell a munkacsoportot irányítani)
- együttesen dokumentálható kérdések
 - a gazdálkodó és belső kontrollja megismerése
 - átfogó könyvvizgálati stratégia és terv
 - lényegesség
 - becsült kockázatok,
 - jelentős kérdések
 - levont következtetések

Speciális előírások a standardokban

A könyvvizsgáló csalásra vonatkozó felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizgálatánál (240)

- tulajdonos/vezető összefonódása ellenére nem minden Kkv-nél jellemző a csalás
- vezetés ellenőrző szerepe lehet erősség és gyengeség is
- munkavállalói csalásoknál a lopás előfordulása gyakoribb
- kockázatok jelzőrendszere:
 - összefonódás a személyes és üzleti érdek között
 - érdekelttség a nagyobb eredményben
 - tanácsadók változtatása
 - évvege körüli szokatlan tranzakciók
 - kapcsolt vállalkozásokkal szokatlan események
 - tulajdonos/vezető kirívó életstílusa

Speciális előírások a standardokban

Kommunikáció az irányítással megbízott személyekkel (260)

- lehetőség van a kevésbé szervezett kommunikációra

A belső kontroll hiányosságainak kommunikálása az irányítással megbízott személyek és a vezetés felé (265)

- a koncepció ugyanaz, de a működés más. A cég feleslegesnek tarthat részletesebb kontrollokat
- nagyobb a vezetői kontroll szerepe

Speciális előírások a standardokban

A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának tervezése (300)

- kis létszámú munkacsoport
- könnyebb kommunikáció
- átfogó stratégia egyszerűbb

A lényeges hibás állítás kockázatának azonosítása és felmérése a gazdálkodó egység környezetének megismerésén keresztül (315)

- évközi információk hiánya → elemző eljárás korlátozott
- a tervezés, a kockázatok azonosítása akkor lehetséges, amikor a pénzügyi kimutatás első tervezete elkészült

Speciális előírások a standardokban

A könyvvizsgáló válaszai a becsült kockázatokra (330)

- kontrollok korlátozottak, a rendszerre kevésbé lehet támaszkodni
- alapvető eljárások alkalmazása célszerűbb

Szolgáltató szervezetet igénybe vevő gazdálkodó egységre vonatkozó könyvvizsgálati szempontok (402)

- a szolgáltató szervezet igénybe vétele nem mentesíti a kisebb gazdálkodó egység vezetését a felelősség alól

Speciális előírások a standardokban

Számviteli becslések..... (540)

- az ismeretszerzés kevésbé összetett, az ügyletek egyszerűbbek
- gyakran egy személy (tulajdonos/vezető) azonosítja végzi a becsléseket

A vállalkozás folytatása (570)

- nagyobb rugalmasság, de kisebb tartalmak
- függés a bankoktól, üzleti partnerektől

1-es számú minőségellenőrzési standard

- előírások értelemszerű alkalmazása

Alkalmazás a gyakorlatban

Könyvvizsgálati célok

Létezés, előfordulás (befektetett és forgóeszközök, kötelezettségek, ráfordítás)

Teljesség (befektetett eszközök készletek, követelések, aktív elhatárolások, céltartalékok, kötelezettségek, passzív elhatárolások, bevételek)

Mérés (aktív és passzív időbeli elhatárolások, céltartalék)

Értékelés (eszközök, tőke, kötelezettségek, bevételek, ráfordítások)

Jogok, kötelezettségek (befektetett eszközök, értékpapír, tőke)

Bemutatás, közzététel (általában mindenütt közepesen jelentős)

Alapvető bizonyosság

Bizonyítékszerzés eszköze: alapvető vizsgálati eljárások

- célok közötti súlypontozás (létezés/előfordulás, mérés, teljesség, értékelés, bemutatás, közzététel, jogok és kötelezettségek, pontosság, elhatárolás)
- nehézségek: korlátozott belső ellenőrzés, tulajdonos-vezető dominanciája, belső ellenőrzés hiánya a teljesség biztosításában
- kiemelt figyelem
 - az árbevétel teljességére
 - a kapcsolt vállalkozásokra
 - vállalkozás folytatása elvére

Elemző eljárások korlátozott alkalmazása tervezéskor és a könyvvizsgálat során

A standardok alkalmazása

Mintavételezés

- teljes sokaság kiválasztása
- speciális tételek kiválasztása
- reprezentatív mintavétel

Kapcsolt vállalkozások

- jelentős ügyletek gyakori ismétlődése
- transzferár szabályozás hiánya
- alkalmazott módszer: alapvető eljárások

A standardok alkalmazása

Fordulónap utáni események

- jellemzően hosszabb az idő a fordulónaptól a beszámolóig → a fordulónap utáni események nagyobb valószínűsége
- bizonyítékszerzés (kikérdezés, kivonatok vizsgálata, teljességi nyilatkozat)

Vállalkozás folytatásának elve

- jellemző: a tartalékok hiánya és a tulajdonosi hitelből való finanszírozás

A standardok alkalmazása

Vezetés nyilatkozatai

- teljességi nyilatkozat a vállalkozásra szabva
- jogi nyilatkozat lehet a teljességi nyilatkozat része

Könyvvizsgálói jelentés

- fokozott figyelem a keltezésre

A standardok alkalmazása

Számviteli szolgáltatás a kisvállalkozásoknak

- könyvvizsgáló a jogszabály szerinti könyvvizsgálat mellett nem nyújthat más szolgáltatást
- könyvvizsgáló társaság csak akkor, ha az nem érinti a könyvvizsgálói feladatait

Kisvállalkozások könyvvizsgálatának segítése

IFAC útmutató a kisvállalkozások könyvvizsgálatához

MKVK módszertani segédletek

Kisvállalkozások könyvvizsgálatára szóló számítógépes programok

Köszönöm a
figyelmet!
